

Õiguskantsler

Teie 21.02.2024 nr

Meie 15.03.2024 nr 7-4/240406/2401570

Põhikooli lõpueksamite tegemine

Lugupeetud avaldaja

Palusite õiguskantsleril hinnata, kas põhikooli elektrooniliste lõpueksamite korraldamisel koheldakse kõiki õpilasi võrdselt, kui osa neist ei ole läbinud informaatika valikõppeainet.

Kooli ülesanne on pakkuda kõigile õpilastele võimalus õppida arvutit hästi kasutama, et nad oskaksid muu hulgas teha õppeülesandeid arvutis. Kuigi informaatika õppekava läbinud õpilastel võivad olla paremad arvutiteadmised ja -oskused (vt täpsemalt [põhikooli riikliku õppekava \(PRÕK\) lisa 10](#)), ei anna see abstraktselt hinnates eksami sooritajale mingit eelist. Oluline on, et kõik õpilased saaksid enne eksamit tutvuda nii eksami ülesehituse kui ka eksami vormiga.

On võimalik, et eksamitöö tehakse kirjalikult paberil või testide andmekogus elektrooniliselt ([haridus- ja teadusministri 15.12.2015 üldhariduskooli tasemetöid ja lõpueksameid reguleeriva määruse nr 54 § 15 lg 1](#)) või suuliselt. Seda otsustab haridus- ja teadusminister õppeaine kaupa järgneva õppeaasta kohta hiljemalt 25. maiks ([põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse \(PGS\) § 30 lg 4](#)). Põhikooli lõpueksamite ettevalmistamist ja koostamist korraldab Haridus- ja Noorteamet ([määruse nr 54 § 12 lg 1](#)).

Põhiharidus peab andma õpilasele võimaluse võimetekohaseks eneseteostuseks ([põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse \(PGS\) § 4 lg 1](#)). Tänapäeval tähendab see, et arvutiteadmised ja -oskused on ajaga muutunud üha hädatarvilikumaks, ning seda tuleb koolidel õppetööd korraldades arvestada ([PGS § 17 lg 1](#), [PRÕK § 5 lg 6](#) ja [§ 24 lg 6 p 1](#)). Arvuti kasutamise oskus on üks üldpädevus ([PRÕK § 4 lg 4 p 8](#)), mille omandamist tuleb toetada, et õpilane oskaks muu hulgas muuta õppetöö tõhusamaks. Seda on käsitletud ka õppekava läbiva teema „Tehnoloogia ja innovatsioon“ all (vt lähemalt [PRÕK § 14 lg 1](#) ja [lisa 14 p 6](#)).

Õppetöö korraldamisel tuleb õpetajal kasutada muu hulgas elektroonilisi lahendusi (vt ka [PRÕK § 14 lg 2 p 2](#)), milleks riik on loonud ka võimalused (vt Haridus- ja Noorteameti [eksamite infosüsteemi tutvustust](#) ja [digipädevuse veebilehte](#)). Koolidel on võimalik toetada õpetajaid arvutioskuste arendamisel (vt näiteks [Haridus- ja Noorteameti digikoolituste veebilehte](#)).

Alates 2025. aasta kevadest on eesti keele, eesti keele kui teise keele ja inglise keele eksamite kirjalikud osad kavandatud elektrooniliselt (Haridus- ja Noorteameti [e-eksameid tutvustav veebileht](#)). Tänavu toimuvad katseksamid annavad koolidele, kooli pidajatele, Haridus- ja Teadusministeeriumile ning Haridus- ja Noorteametile võimaluse hinnata, kuidas õpilased elektrooniliseks eksamiks valmis on (vt [põhikooli e-lõpueksamite katsetuste korraldamine 2024](#)).

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

Kui haridus- ja teadusminister kehtestab nende ainete eksamite kirjaliku osa elektroonilise vormi, peab olema põhikoolilõpetajatel võimalik hakata elektrooniliseksksamiks valmistuma.

Teiega nõustudes saab tõdeda, et eksami ülesehitus ega vorm ei tohi tulla eksamil õpilasele üllatusena.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Teadmiseks (avaldaja andmeteta): Haridus- ja Teadusministeerium, Haridus- ja Noorteamet